

Ο "ΑΡΓΟΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΙΑΡΥΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Θ. Α. ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΣ

Τό πρώτον ἐν Ἑλλάδι ἰδρυθὲν γραφεῖον ἀντιπροσωπεῖων καὶ ἀποκομμάτων τοῦ Τύπου.

ΕΙΔΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΩΝ (COUPURES)

ΑΘΗΝΑΙ

Ἀπόσπασμα

ἘΒΡΑΔΙΝΗΣ

Χρονολογία

24 ΙΙΙ 1924

Ο ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ 21

Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1824 ἐγεννήθη ὁ Βαλαωρίτης εἰς τὴν Λευκάδα, ἐκ πατρὸς Λευκαδίου καὶ μητρὸς ἀνηκούσης εἰς τὴν τὴν οἰκογένειαν Τυπάλδου τῆς Κεφαλληνίας, μετὰ τοὺς ὁποίους ἀργότερα συνεδέθη καὶ ἐξ ἀγγιστείας ὁ ποιητῆς, συγγραφεὺς τῆν Ἑλλοσίαν Τυπάλδου. Τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ ἡ ἐπανάστασις εὐρίσκειτο εἰς ὀλίγη τὴν ἀκμὴν τῆς, εἰς τὸ μεγαλύτερον τῆς ἀναβρασμοῦ. Μέσα εἰς τὸν ἀναβρασμὸν αὐτὸν τὸν γεμῆτον ἀπὸ τὸν ἀντίπαλον τῆς κλαγγῆς τῶν ὀπλων καὶ τῆς φωνῆς τῶν πολεμάρχων, ἐτέραςε τὰ πρώτα ἔτη τῆς ζωῆς του ὁ Βαλαωρίτης.

Τὰ πράγματα ἐν τούτοις εἶχαν πολὺν εἶχαν οὐσιαστικῶς μεταβληθῆ, ὅταν τὸ 1853, μετὰ ἔτη διαμονῆς εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐπανήλθεν ὁ ποιητῆς εἰς τὴν πατρίδα του.

Ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους τοῦ 21 ἔξοισαν ἀρκετοὶ ἀκόμη καὶ ἐκ τῶν μάλλον σημαντικῶν. Ὁ Κανάρης, ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος καὶ ἀρκετοὶ ἄλλοι. Ἀλλὰ ἔξοισε τάχα, ὅπως ὑποστηρίζει διὰ πολὺ μεταγενεστέρων ἐποχῆν, διὰ τὸ

1864, ὁ υἱὸς καὶ βιογράφος τοῦ ποιητοῦ Ἰωάννης Βαλαωρίτης, ἐξοῖσε ἀκόμη «αὐτὸς ὁ ἀγὼν ὡς σύγχρονον σχεδὸν γεγονός, μετὰ τὰς ιδέας καὶ τὰ αἰσθήματά του, μετὰ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἡρωικῆς πάλης, τῶν δεινῶν παθημάτων καὶ τῶν ἀκαταμετρήτων θυσιῶν, ποῦ ἐκπληκτοὶ καὶ θαυματοῦνοι, καθὼς οἱ ἄγριοι ἀπ' τὰ πολύχρωμα χιτητὰ ἀντικείμενα τῶν Εὐρωπαίων, βιαστικά καὶ ἀνεξέταστα τὰ εἰσήγον εἰς τὸν τόπον μας, καὶ ὁ λαὸς, ἐπαγγελματίας, ἀστὸς, χωρικός καὶ μικροκτηματίας, καλὸς διὰ τὰ πληρώνη τὸν πόρον, νὰ στρατεύεται καὶ νὰ προσκυνᾷ τοὺς κοτζαμπάσηδες.

Τὴ χάρις ἀπὸ τὸν Καποδίστρια ἕως τὸν Τρικοῦπη, τί μίξερια, τί κακομοιριά! Ἡ συναλλαγὴ ὀργιάζει, ἡ συναλλαγὴ ἀρχὴ καὶ τέλος τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς, καθὲ ἀστικῆς ζωῆς. Καὶ τὰ σοβαρότερα κινήματα γίνονται μετὰ μίαν ἐλαφρότητα ἀπίστευτη. Τὴ κομωδιὰ ἢ ἔξοισις τοῦ Ὀθωνος, καὶ δημοκρατικὰ κινήματα, οἱ λόγοι καὶ αἰροχηρῶς εἶσι, αἱ συζητήσεις ἀπὸ τῆ Βουλῆ ἕως τὰς στήλας τῶν ἐφημερίδων! Ὅλοι σοβαροῦν-

των προόψια τὴν ζωὴν τὸν διὰ τὴν ἐλευθερίαν, νὰ θεωροῦν θυσίαν πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν αὐταπάρησιν, ὑπέροιστον ἱερὸν καθήκον; Δὲν τὸ φαντάζομαι. Εἶχαν χάσει τὸν ἄερα τῶν καὶ τὸ ἀνάστημά τῶν οἱ Ἕλληνας.

Οἱ ἀρχηγοὶ ἀρχίζουν νὰ γίνωνται μικροπολιτικοὶ καὶ μικροτύραννοι, οἱ μορφωμένοι λογιώτατοι, δικηγορίσκοι, κακοὶ πολιτειολόγοι καὶ χειρότεροι ποιηταί, δουλικώτατοι μιμηταὶ ἀμφιβόλων εὐρωπαϊκῶν ἀξιῶν, ποῦ ἐκπληκτοὶ καὶ θαυματοῦνοι, καθὼς οἱ ἄγριοι ἀπ' τὰ πολύχρωμα χιτητὰ ἀντικείμενα τῶν Εὐρωπαίων, βιαστικά καὶ ἀνεξέταστα τὰ εἰσήγον εἰς τὸν τόπον μας, καὶ ὁ λαὸς, ἐπαγγελματίας, ἀστὸς, χωρικός καὶ μικροκτηματίας, καλὸς διὰ τὰ πληρώνη τὸν πόρον, νὰ στρατεύεται καὶ νὰ προσκυνᾷ τοὺς κοτζαμπάσηδες.

Τὴ χάρις ἀπὸ τὸν Καποδίστρια ἕως τὸν Τρικοῦπη, τί μίξερια, τί κακομοιριά! Ἡ συναλλαγὴ ὀργιάζει, ἡ συναλλαγὴ ἀρχὴ καὶ τέλος τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς, καθὲ ἀστικῆς ζωῆς. Καὶ τὰ σοβαρότερα κινήματα γίνονται μετὰ μίαν ἐλαφρότητα ἀπίστευτη. Τὴ κομωδιὰ ἢ ἔξοισις τοῦ Ὀθωνος, καὶ δημοκρατικὰ κινήματα, οἱ λόγοι καὶ αἰροχηρῶς εἶσι, αἱ συζητήσεις ἀπὸ τῆ Βουλῆ ἕως τὰς στήλας τῶν ἐφημερίδων! Ὅλοι σοβαροῦν-

ται καὶ ὅλοι κατὰ βράδος ξέρον ὅτι θεατορίζονται. Μσοικοὶ πολιτικοὶ ἄγουν καὶ φέρον ὀλόκληρο λαὸ! Καὶ ὁ λαὸς, ἀνευροσ καὶ ἄβουλος, καλὸς καὶ ὑπομονητικός, ἀλλὰ καὶ ἐγκληματικῶς ἀδιάφορος, κάθεται σὺν χάρις καὶ τοὺς κυττάζει. Δὲν βλέπει ὅτι ὅλ' αὐτὰ τὰ κόμματα καὶ τὰ προγράμματα καὶ αἱ μεταρρυθμίσεις δὲν εἶνε παρὰ κούφια λόγια μετὰ τὸ ὅποια προσπαθοῦν νὰ τὸν ξεγελάσουν μεσοικοὶ φιλόπρωτοι καὶ ἐγωπαθεῖς.

Ὁ Ἕλλην τοῦ 53 δὲν ἦτο πλέον ὁ Ἕλλην τοῦ 21. Ἦτο ἐντελὸς ἄλλος ἄνθρωπος. Ἦτο ὁ «Συνταγματικός Ἕλλην» ὅπως χαρακτηριστικώτατα λέγει ὁ κ. Ροῖδης, διαφύρον, καθὼς ἐπεξηγεῖ ὁ υἱὸς, τῶν ἀρματωλῶν τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ καὶ τῶν κλεφτῶν τοῦ Ὀλύμπου, ὅσον ὁ Γάλλος τοῦ 19ου αἰῶνος τῶν «ἀλευροπάστων Μαρκησίων τῆς ἐν Βαρσαλλίας αἰλῆς». Καὶ πολὺ σωστὰ τὸ Ροῖδης; τὸ γεγονός; αὐτὸ τὸ ἀποδίδει σὲ ἓνα γενικώτερον φαινόμενον, εἰς τὴν ἀποτομῇ δηλαδὴ καὶ σχεδὸν θεατρικῇ ὅπως λέγεται μεταβολῇ τῶν συγχρόνων κοινωνιῶν.

Δὲν θεωρεῖται ἀκόμη ἰδανικός ὁ κόσμος τοῦ 21, τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, τὸ 1853 δηλαδὴ, ἰδανικός; ὅπως τὸν χαρακτηρίζουν ἀρκετὰ χρόνια ἀργότερα, τὸ 1872. Ὁ ἀρθρογράφος τοῦ «Ἀἰῶνος» εἰς τὸ περιγραφικὸν τοῦ ἔορτασμοῦ τῆς 27ης Μαρτίου ἀρθρον

του. Δὲν ἐθεωρεῖτο ἀκόμη βέβαια ἰδανικός ἀλλὰ δὲν εἶχε καὶ μεγάλην σχέσιν μετὰ τὴν πραγματικότητά τοῦ 53, ὁ κόσμος τοῦ 21.

Ὁ Βαλαωρίτης ὡς τόσο δὲν ἀντελαμβάνετο, δὲν ἐπίστευε, δὲν ἤθελε νὰ πιστέψῃ ἴσως ὅτι ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία εἶχε οὐσιαστικῶς ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπαναστάσεως, μεταβληθῆ. Στὸν φίλο του Ροῖδῃ ἐγραφε σχετικῶς μετὰ τὸ ζήτημα αὐτό: "Ἀν ἐξαίρεσις τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὰ μεγάλα ἐμπορικὰ κέντρα τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, οὐσιωδῶς δὲν μετεβλήθη πολὺ ὁ βίος τοῦ ἔθνους. Δὲν ὑπάρχουν βεβαίως πλέον οὔτε δύνανται νὰ ὑπάρξωσιν Ἀρματοῦλοι καὶ Κλέφται ἀλλὰ ζῆ ἀκόμη ἡ γενεὰ ἡτὶς ἀμέσως τοὺς διεδέχθη καὶ φέρη ἐν ἑαυτῇ νοπᾶς, ζωηροτάτας; τὰς ἐντυπώσεις τοῦ παρελθόντος. Ἡ Εὐρυτανία, ὁ Βάλτος, τὸ Ξηρόμερον, ἡ Ἀκαρνανία, ἡ Αἰτωλία, ἡ Δωρίς, ἡ Λοκρίς, καὶ ἐκ τῶν δουλωμένων ἐπαρχιῶν, ἡ Ἡρος. ἡ Θεσσαλία, δὲν μετεβαλλον πολὺ οὔτε τὰ ἦθη οὔτε τὰ ἔθιμα τὰ παλαιά. Δὲν παύουν ὀνειρούμενοι τὴν ἐπάνοδον τῶν ἀρχαίων ἐνδόξων χρόνων κατὰ τοὺς ὁποίους ἐθεωρεῖτο φοβερόν δυστύχημα ν' ἀποθάνη τις ἡσύχως ἐπὶ τῆς κλίνης του." (Ἔργα τ. 1ος σ. 222, ἔκδ. Μαρασῆ). Καὶ αὐτὰ μετ' ἐπίστευσεν ὁ Βαλαωρίτης, ἀλλὰ δὲν ἠργήσεν ὅπως θὰ ἴδωμεν νὰ κλίνη μάλλον πρὸς τὴν γνώμην τοῦ Ροῖδου.

Κ. ΠΑΡΑΣΧΟΣ